

MKR-SAK 37/02

PROTOKOLLER

- a) Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 6.-7.05.02
- b) Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 20.08.02

PROTOKOLL FRA MØTE I MELLOMKIRKELIG RÅD FOR DEN NORSKE KIRKE

Tid: 6.-7. mai 2002

Sted: Kirkens Hus

Til stede:

Tormod Engelsviken, Berit Lånke (ikke sak 21, 23, 25, 27, 33), Helge Aarseth, Sigurd Osberg (kun sak 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33), Astrid Sandsmark, Knut Yngvar Sønstegaard (ikke sak 21,23,25,27,33), Jorunn Øxnevad Lie, Inger Anne Naterstad (kun sak 21, 22, 23, 25, 26, 33), Jan A. Erichsen (ikke sak 21, 23, 33), Ola Smeplass, Thor Strandenæs, Per Halstein Nielsen (KR-representant), Atle Sommerfeldt (KN), Inger Johanne Wremer (LVF) (kun sak 22 og 26), Finn Wagle (KEK) (kun sak 22 og 26), Trond Bakkevig (KV)(kun sak 21, 23, 25, 33), Gerd Marie Ådna (NØM-leder), Jan-Olav Henriksen (TN-leder) (kun sak 21, 23, 33, 25, 27) og Ulla Schmidt (fung. KISP-leder) (kun sak 21, 23, 33, 25, 27).

Forfall:

Otto Strand, Elena Eika, Per Oskar Kjølaas (NØR) og Sturla Stålsett (KISP-leder – perm.).

Fra sekretariatet:

Generalsekretæren, Vebjørn Horsfjord, Hans Morten Haugen, Joar Haga, Erling Pettersen, Dag Stange, Eimund Stangeland og Jan-Oluf Skonnord.

Kjell Nordstokke som er rådgiver for LVFs faste komite for Utvikling og Misjon (DMD) (deltok under sak 22 og 26).

Møtet mandagen startet med et miniseminar med tema "Religionsdiskriminering og religionsforfølgelse". (Se vedlagte referat).

MKR-SAK 21/02: PROTOKOLLER

a) Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 6.-7. mai 2002

Vedtak:

Protokollen godkjennes.

b) Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg 19. mars 2002

Vedtak:

Protokollen tas til etterretning.

MKR-SAK 22/02: OPPFØLGING AV SAKER I DE ØKUMENISKE ORGANISASJONER

NORGES KRISTNE RÅD (NKR)

Vedtak:

Protokoll fra styremøte i NKR 5.2.2002 tas til orientering.

PORVOO

Kirkeledermøte i Porvoo-fellesskapet, Tallinn, 7.-12. mars 2002

I samtalen pekte flere medlemmer på den manglende bevissthet i Porvoo-fellesskapet om den representative rolle og oppgave valgte leke ledere har i for eksempel Den norske kirke. Dette må vi ha som særskilt oppgave å tematisere om og om igjen. Flere andre gode samtaletema ble nevnt, blant annet "konfirmasjonen".

Rådet understreker sammen med TN viktigheten av at Porvoo-fellesskapet ikke bygger opp parallellstrukturer til dem vi allerede har innen europeisk økumenikk. Men Porvoo-fellesskapet må bidra mer til at kirkene samarbeider og samhandler mer i rammen av den videre økumeniske arena, for eksempel i KEK og KV:

Vedtak:

Mellomkirkelig råd retter en takk til Ernst Baasland, Gunvor Kongsvik og Tormod Engelsviken for deltakelse i Porvoo Kirkeledermøte.

Rådet vil påpeke forpliktelsen til å arbeide videre med ungdomsspørsmål, diakonitjenesten og lekfolkets rolle i kirken.

CHURCHES COMMISSION ON MIGRANTS IN EUROPA (CCME)

Vedtak:

Tas til orientering. Mellomkirkelig råd ber MKR/AU oppnevne én delegat til generalforsamlingen i CCME 6.-10.10. 2002.

LUTHERSKE VERDENSFORBUND (LVF)

Rådet hadde denne gang en lengre samtale om situasjonen i LVFs avdeling for World Service (LWS) på bakgrunn av en rapport fra Atle Sommerfeldt i Kirkens Nødhjelp. Rapporten var skrevet etter det siste møtet i den komiteen som LVFs Råd oppnevnte i 2000 for å gjennomgå behovet for omstrukturering av LWS og med vekt på hvordan KN og de andre nordiske organisasjonene som samarbeider gjennom LWS, vurderer situasjonen.

Sommerfeldt kunne rapportere om at det nå synes å være en god dynamikk i denne prosessen, og at nødvendige tilpasninger/endringer kan skje. Han understreket dog at de større og langsiktige strategiske samtalene ennå ikke er startet. I disse samtalene berøres blant annet spørsmål som forholdet mellom kirke og kirkens spesial-organisasjoner og han utfordret Mellomkirkelig råd til å engasjere seg sammen med KN i den debatten.

Vedtak:

Tas til orientering. Mellomkirkelig råd ber sekretariatet følge utviklingen i LVF tett og legge til rette for at rådet får delta i debatten om viktige vegvalg for organisasjonen.

KIRKENES VERDENSRÅD (KV)

Vedtak:

Tas til orientering.

KONFERANSEN AV EUROPEISKE KIRKER(KEK)

Assembly-koordinatoren og generalsekretæren innledet muntlig om status for forberedelsesarbeidet - sett både fra Genève, fra Oslo og fra Trondheim.

Vedtak:

Rapportene tas til orientering

MKR-SAK 23/02: OMORGANISERING AV NØM-FELTET

Samtalen i rådet viste støtte til sekretariatets og NØMs egen grunnholdning om at fagstruktur og organisering fortjener et kontinuerlig kritisk søkelys. I dette perspektiv så man behovet for å tenke kritisk gjennom om Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) bør videreføres på samme måte etter at den nåværende funksjonsperiode utløper 31.12.2003. Sekretariatet og NØM fikk honnør for å ha satt saken på kartet allerede nå.

I samtalen ble det tydelig at rådet var svært opptatt av at den særskilte forpliktelse som ligger til NØMs mandat; nemlig å bidra til at den norske misjons- og religionsdialogdebatten drøftes i en kirkeøkumenisk ramme, ikke forsvinner. Dersom dette ikke gjøres av andre eller andre steder, kan ikke Den norske kirke omorganisere sin fagstruktur slik at dette blir mindre tydelig.

Rådet anbefalte at man bruker den ekstratid som ligger i at funksjonsperioden for de sittende fagnemnder utvides med ett år til å drøfte mer grundig de erfaringer man har gjort med NØM og SMM og forholdet mellom dem. Rådet ønsker selv å ta del i denne evalueringen. I evalueringen bør også inngå en vurdering av NØMs nåværende mandat i forhold til de faglige spørsmål som blant annet religionsmøtet stiller, samt et forslag til oppgavefordeling mellom NØM og TN om tema som berører begge nemndenes felt.

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd ber generalsekretæren komme tilbake til rådets møte i september med en grundigere vurdering av hvordan rådets oppgaver innen økumenisk samarbeid, misjon og religionsdialog skal håndteres i tiden framover, herunder eventuell videreføring av NØM.*

Vedtaket ble gjort med 7 stemmer for.

2. 4 stemmer ble avgitt for følgende forslag:
På bakgrunn av de oppgaver og utfordringer som ligger foran rådet på områdene misjon, økumenikk og religionsdialog, vedtar rådet å nedlegge Nemnd for Økumenisk Samarbeid og Misjon (NØM) med virkning fra 1. januar 2003.

Rådet ber sekretariatet utrede hvordan oppgavene kan videreføres.

MKR-SAK 24/02: NORDISK-TYSK KIRKEKONVENT

Mellomkirkelig råd var forelagt saken på bakgrunn av behovet for å forlenge mandatet som konventsmedlemmer fra Den norske kirke for inneværende år (2002) for Bjørn Sandvik og Kjell Skartseterhagen. Samtidig la sekretariatet fram et notat som tegnet opp noen alternative måter å organisere Den norske kirkes offisielle deltakelse i Konventet på for framtiden.

Idéen bak notatet var drøftet muntlig med den norske konvents-presidenten Bjørn Sandvik på forhånd.

Etter en grundig drøfting vedtok rådet følgende:

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd oppnevner Kjell Skartseterhagen og Bjørn Sandvik som representanter for Den norske kirke i Nordisk-Tysk Kirkekonvent for 2002.*

Enstemmig vedtatt.

2. *Mellomkirkelig råd har drøftet spørsmålet om å fortsette sin rolle som sekretariat og økonomisk støttespiller for fortsatt norsk deltakelse i Nordisk-Tysk Kirkekonvent eller å avvikle denne oppgaven i forbindelse med at Bjørn Sandviks perioden som Konventets president avsluttes ved utgangen av 2002.*

Rådet uttrykker nok en gang anerkjennelse til denne særegne samarbeidsmekanisme og til de personer i Den norske kirke som skapte og drev arbeidet. Konventets bidrag til kontakt, forståelse og fellesskap mellom lutherske kirker på begge sider av det tidligere jernteppe er overbevisende dokumentert - blant annet i boka "Bruckengebäude und Gemeinschaft".

I dag er det imidlertid etablert mer permanente nye arenaer for samarbeid mellom de nordiske og tyske lutherske kirker – også innenfor rammen av et bredere regionalt samarbeid, og Mellomkirkelig råd finner det naturlig å gi disse arenaer fokus og prioritet.

På denne bakgrunn ser ikke Mellomkirkelig råd det lenger som sin oppgave å bidra til opprettholdelse av Nordisk-Tysk Kirkekonvent.

Pkt. 2 vedtatt med 9 stemmer for og 2 mot.

MKR-SAK 25/02: DEN NORSKE KIRKES MIDTØSTEN-STRATEGI

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd takker for rapporten som beskriver MKRs engasjement og initiativ i Midtøsten, med forankring i Midtøsten-strategien. Rådet vil understreke viktigheten av den formidling av de kristne kirkers og menigheters stemmer inn i norsk offentlighet som KISP og sekretariatet har bidratt til.*
2. *Mellomkirkelig råd ber om at det arbeides med en revisjon og oppdatering av denne strategien til MKRs møte 2. og 3. september. Som føringer for dette arbeidet vil rådet allerede nå særlig understreke viktigheten av å beholde den brede regionale tilnærming og ser følgende oppgaver som nødvendige for rådets videre engasjement:*
 - Menighet-menighet samarbeid Norge-Midtøsten
 - Religionsdialog i Midtøsten
 - Følge opp initiativ fra KV og LVF
 - Advocacy/holdningsskapende arbeid.
3. *Mellomkirkelig råd ønsker å ta del i arbeidet med å rekruttere norske deltakere til det økumeniske ledsagerprogrammet i regi av Kirkenes Verdensråd - i samarbeid med Kirkens Nødhjelp som norsk koordineringsinstans.*
4. *Mellomkirkelig råd ber TN initiere et arbeid med arbeidstittel "Bibelbruk og politikk i Midtøsten" for at Den norske kirkes syn kan bli tydeliggjort. I den forbindelse bes sekretariatet i samarbeid med TN om å forberede et miniseminar i anledning rådets møte 2.-3. september.*

MKR-SAK 26/02: LVFS GENERALFORSAMLING

Vedtak:

Mellomkirkelig råd gir sin tilslutning til hovedtrekkene i notatet "Forslag til prosess fram mot LVFs generalforsamling 2003", og ber sekretariatet legge dette til grunn for det videre arbeidet.

MKR-SAK 27/02: GENERALSEKRETÆR I MELLOMKIRKELIG RÅD. UTTALELSE (U. OFF. §6 nr. 4)

Rådet avga sin uttalelse. Se egen protokoll.

MKR-SAK 28/02: RAMMER OG FØRINGER FOR MKRS VIRKSOMHET 2003

Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar dokumentet "Rammer og føringer for Mellomkirkelig råds virksomhet 2003".

Rådet fastsetter følgende kjerneområder som prioriterte områder for virksomheten i 2003:

- *Ivareta medlemskapsforpliktelsene i LVF og KEK gjennom arbeidet med generalforsamlingene*
- *Forvalte og utvikle kirke-kirkerelasjoner*
- *Inspirere til lokaløkumenisk arbeid i Norge*
- *Arbeide for religionsdialog i Norge.*

MKR-SAK 29/02: KUIS ÅRSRAPPORT MED REGNSKAP FOR 2001

Vedtak:

Mellomkirkelig råd godkjenner KUIs årsrapport med regnskap 2001.

MKR-SAK 30/02: KUIS STRATEGIPLAN FOR 2003-2006

Vedtak:

Mellomkirkelig råd godkjenner KUIs strategiplan for perioden 2003-2006.

MKR-SAK 31/02: KUIS VIRKSOMHETPLAN (ÅRSPLAN) FOR 2002

Vedtak:

Mellomkirkelig råd vedtar virksomhetsplan og budsjett med nevnte behov for justeringer og prioriteringer av opprinnelig vedlagte virksomhetsplan for KUI 2002.

MKR-SAK 32/02: OPPNEVNINGER

I drøftingen ble det foreslått at sekretariatet utarbeider en rutine hvor rådets medlemmer informeres fortløpende om representasjonsoppgaver som skal fylles, og om den spesielle bakgrunn og kompetanse som søkes i den forbindelse. På denne måten kan medlemmene trekkes inn i arbeidet med å finne gode kandidater før oppnevningene skjer i rådets møte.

a) Deltaker til teologisk prosjektgruppe i Leuenbergfelleskapet

Vedtak:

Oppnevningen utsettes.

b) Observatører til FN

Vedtak:

*Mellomkirkelig råd oppnevner som kirkelige observatører til FNs 57. Generalforsamling:
Britt Arnhild Lindland
Rådgiver i Internasjonale Spørsmål.*

c) Redaksjonsgruppe for menighetsheftet "Mennesker kjemper for livet"

Vedtak:

Mellomkirkelig råd oppnevner følgende personer som medlemmer av redaksjonsgruppen for menighetsheftet "Mennesker kjemper for livet – land, vann og luft. Studiebok om menneskerettigheter og globale fellesgoder":

Fra Samisk kirkeråd: Øystein Gjerdrum

Fra KISP: Gaim Kebreab

Fra Kirkens U-landsinformasjon: Inger Kjersti Lindvig

Fra Kirkens Nødhjelp: Kjetil Fretheim

Fra Norske Kirkeakademiers Fellesråd: Berit Hagen Agøy

Fra Menneskerettighetsutvalget: Anders Breidlid.

MKR-SAK 33/02: FORLENGELSE AV FAGNEMNDENES FUNKSJONSTID

Vedtak:

- 1. Mellomkirkelig råd ber medlemmene i Teologisk nemnd, Komiteen for internasjonale spørsmål og Prosjektkomiteen for KUI om å sitte i en forlenget funksjonsperiode frem til utgangen av 2003.*
- 2. Mellomkirkelig råd ber om at det til høstmøtet 2003 foreligger forslag om reviderte mandater samt forslag til kandidater for oppnevning til nemndene.*

MKR-SAK 34/02: REFERATSAKER

- Referat fra møte i Teologisk Nemnd 11.-12.04.2002
- Protokoll fra møte i Nemnd for økumenisk samarbeid og misjon (NØM) 8.-9.04.2002
- Referat fra møte i Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 04.-05.04.2002
Protokoll fra møte i prosjektkomiteen for KUI 13.02.2002
- Referat fra møte i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon 14.02.02)
- Referat fra møte i ressursgruppen for dialog mellom Romanifolkets Landsforening og Den norske kirke 14.03.2002
- Protokoll fra møte i Nemnd for kvinner og likestillingsspørsmål 23.11. 2001 og 22.04.2002
- Referat fra møte i LVFs Nasjonalkomite 19.03.02

Vedtak:

Referatsakene tas til orientering.

MKR-SAK 35/02: ORIENTERINGSSAKER

- Samme kirke – ny ordning fra Kirkerådets kirke/statutvalg
- Rapportliste MKR
- Rapport nr. 6/2002: Report from Financing for Development, Monterrey, Mexico, March 18 - 22, 2002 v/Hans Morten Haugen
- Uttalelse: Ansvarsfraskrivelse rammer flyktingene
- Boka "Vulnerability and Security" ("Sårbarhet og sikkerhet")

Vedtak:

Orienteringssakene tas til etterretning.

**MKR-SAK 36/02: KONTINGENT TIL DET NORSKE
MENNESKERETTIGHETSFOND**

Vedtak:

1. *Mellomkirkelig råd tar informasjon om virksomheten til Det norske menneskerettighetsfond til etterretning.*
2. *Mellomkirkelig råd bevilger NOK 90.000,- til Det norske menneskerettighetsfond.*

MKR-SAK 37/02 UTTALELSEN "MELLOMKIRKELIG RÅD OG MIDTØSTEN"

Uttalelsen vedlegges protokollen.

**MKR-SAK 38/02 SUPPLERENDE OPPNEVNING AV DELEGASJONENE TIL
LVF OG KEKS GENERALFORSAMLINGER I 2003**

Mellomkirkelig råd var av Kirkerådets direktør og generalsekretæren bedt om å gi et råd om hvordan den supplerende oppnevning av ex-officio plassene i de to delegasjonene samt oppnevning av delegasjonenes ledere kan skje på en raskere og smidigere måte enn den prosedyren som Kirkemøtet 2001 bestemte gjennom sitt delegasjonsvedtak til Mellomkirkelig råd (KM-sak 2/01).

Vedtak:

Rådet anbefaler overfor Kirkerådets direktør at de supplerende oppnevninger samt oppnevning av delegasjonenes ledere skjer i årets Kirkemøte så langt det er mulig, og at den siste plassen i LVF-delegasjonen oppnevnes i samråd mellom rådets leder, generalsekretær og Kirkerådets direktør.

Neste møte i MKR: **2.-3. september.**

Vedlegg:

1. Referat fra miniseminar
2. Protokoll MKR-sak 27/02: Generalsekretær i Mellomkirkelig råd. Uttalelse (U. off. §6 nr. 4) (sendes bare til dem som var til stede under saken)
3. Uttalelse om konflikten i Midtøsten

Report from seminar "Religious persecution and religious discrimination" at Church of Norway Council on Ecumenical and International Relations' meeting May 6 2002

The seminar's aim was to identify the relevant human rights challenges in the European or rather OSCE context. There are several regional instruments in this region where both Norway and the Conference of European Churches (CEC) have possibilities to influence. The intention was also to identify the issues that might be brought up before the CEC Assembly in Trondheim.

The Secretary General Stig Utne said that Church of Norway views all human rights as indivisible and inter-related, and that no human right shall be seen as more important than others. However, Church of Norway wants to give particular attention the freedom of religion or belief, also in the European context.

Thom Arne Hellerslia, lawyer and long-time human rights advocate, presented the trend towards increased "legalisation" of social conflicts and disputes. This is particularly so in the field of human rights. Hellerslia pointed to the fact that freedom of religion or belief is one of the oldest human rights, but this right is also closely related to, and interwoven with, freedom of expression, association and conscience/ thought. Freedom of religion is difficult to ensure and is often not a very popular human right.

Hellerslia identified the four most relevant international texts on freedom of religion or belief, and noted the reduction in the support of the right to change one's religion or belief, from the explicit recognition in the 1948 Declaration, to the "have and adopt" in the 1966 Covenant to the mere "have" in the 1981 Declaration. This tendency is the primary reason for why Hellerslia warned against any attempt of starting negotiations on a possible Convention against Religious Discrimination; the wording and thus the standards will be weaker than the ones already in place.

The crucial question is whether the state should intervene in the freedom of religion or belief. There is a general prohibition against any intervention in the so-called "forum internum", while there might be justifications for state intervention in the "forum externum". However, three strict conditions must be met:

1. The intervention must be justified by sufficiently clear and unambiguous national law.
2. The intervention must be justified in order to serve certain legitimate purposes.
3. The intervention must be necessary in a democratic society.

Hellerslia then presented the European Court for Human Rights. The numbers of cases brought before the Court is constantly increasing, and the Court is the most important instrument to challenge state practice. All new Council of Europe members have to ratify the Statute of the Court.

Two issues have been particularly important; Legitimate limitations of proselytism and state-conducted registration. The issue of proselytism is a balancing of the right for the proselytiser to express one's own religion vs. the right for those proselytised against to keep their own religion. Two cases before the Court have concluded that Greece has violated the European Convention art 9, relating to the activities of Jehovah Witnesses and to people belonging to a Pentecostal church. However, the Court found that Greece had the right to limit such activities for the latter persons in concrete situations when these people were acting in capacity of military officers in relation to subordinate soldiers. The Court has by this accepted that there is a distinction between proper and improper proselytism, as is also recognised by the WCC.

The issue of registration is reason for strong concern, as the legislation allows for unpredictability and severe problems for faith communities. Hellerslia noted that the registration could take two forms, one positive, where faith communities register to achieve benefits, and one negative, where the community is not able to manifest their religion without registration. He said that the last example must be presumed to be in violation of human rights. Also here there has been two judgements by the Court: One where Greece was found guilty, as the registration was used against Jehovah's Witnesses in a discriminatory manner, and one where Moldavia was found guilty for not allowing an orthodox church (with strong ties to Romania) to register.

Hellerslia pointed out that as churches are seen as judicial persons internationally, also churches have the opportunity to raise a complaint before the Court.

Gunnar Karlsen from the Norwegian Helsinki Committee presented the work of the Committee in the OSCE region. He emphasised that the area of work had shifted more towards religious minorities and other minorities. He asked why also Western and modern societies have problems with ensuring the freedom of religion or belief, and gave four explanations:

1. The three Abrahamic religions have strong political ambitions.
2. There is a tendency towards more fundamentalistic religious practice, which might pose threat both towards national security and the human rights of others.
3. In some societies active evangelisation is viewed as a threat.
4. The concept of a national unitary state presupposes homogenous populations.

Karlsen then presented the human rights situation in three countries in the fringe of Europe: Turkey: The modern Turkish state builds on the 1923 Treaty of Lausanne, where the doctrine of kemalism was institutionalised to become the founding principle, with limited rights given to three distinct religious communities: Jews, Armenians, Greek Orthodox. The strong secularisation in the society has, however, been most harmful to the Moslem population. The Religious Affairs Directorate acts as the supervisor, and in fact controls all religious activity.

The Refah party was declared illegal early 1998, and was at that time the largest political party in Turkey. The complaints was recently handled by the European Court of Human Rights, and the Court decided (4-3) that the prohibition of the party was not in contradiction with the European Human Rights Convention, as various statements by central persons in the party were found to give legitimation to Islamic principles (including Sharia), that were contrary to the Constitution. The prohibition of the Refah party was therefore said to be necessary in a democratic society. The principle is then that principles of Islam, such as Sharia, must be said to be contrary to human rights principles.

Karlsen then briefly mentioned the problems that minority churches were facing, both in terms of appointing their own religious leaders, in terms of their external relations, and the formal recognition and use of their buildings. He referred to the contributions from both Church of Norway and the Norwegian Helsinki Committee in this regard.

Karlsen then presented the situation in Usbekistan and in Russia. In Usbekistan the fear of Moslem extremists has led to adoption of legislation where registration is a crucial element. He also pointed to the existence of vigilance "neighbour committees". There is a general control of all aspects of religious activity, and a distinction is made between "illegal" and "prohibited" organisations. Of the members of the last categories, a large majority are in prison under severe conditions. In Russia, the main reason for concern is the registration law, and the very unpredictable use of this law, leading to the banning of the Moscow Branch of the Salvation Army (the word "Army" was part of the explanation for this).

Ingwill Thorson Plesner, Church of Norway member in CEC working group on human rights and religious freedom, presented the CEC work as well as the situation for freedom of religion or belief in Western Europe. The attempts to define "sects" have been led by some countries, and Belgium (new law in 1998) and France (new law in 2001) have been leading in this work. In Belgium the definition of a sect is operationalised to include faith communities which discriminate between the sexes, and that apply a "fundamentalistic approach to Holy scriptures". Belgium lists such harmful sects annually, and Belgium YWCA is listed as one.

In France the number of dangerous sects is now 173. Also the protestant alliance is concerned with this practice, as the notion of "sect" will also be applied to stigmatise ordinary evangelical churches. However, also Catholic orders should view this with some concern, according to Plesner, as they are among those that "isolate people" in their monasteries.

The work of CEC is also to make the ties of solidarity between the churches stronger, as a majority church in one context might be a minority church in another context. The raising of this awareness seems crucial, as well as to work with the European inter-governmental organisations. The Conference on November in Austria was mentioned in this regard.

The discussion after the presentations was rich and varied. It will not be possible to reflect all that was said. However, the importance of challenging the distinction between "internal" and "external" expressions of faith seems crucial. To make this strong distinction reflects the ignorance of how religious life is practised.

There was also some concern that the dynamic interpretation of human rights in a secularised context might lead to situations where religious communities might find themselves trapped, as human rights interpretations are conflicting with their basic values. How churches best can work with human rights will be an issue to discuss further, and it is important that the OSCE declarations are the ones most explicitly stating the rights of the religious communities themselves.

There was also an interesting point if the Church of Norway should focus its attention mostly to the problems in Western Europe ("sects") or in Eastern Europe ("proselytism" and "national security"). The need to continue to work to bring the national legislation in line with international standards can not be done by Church of Norway alone, but together with other churches in the ecumenical family. The call for concrete action was unanimous among the members in the Council

Oslo 9th of May 2002

Hans Morten Haugen

MELLOMKIRKELIG RÅD OG KONFLIKTEN I MIDTØSTEN

Mellomkirkelig råd for Den norske kirke har på sitt møte i Oslo 6.-7. mai 2002 kommet med følgende uttalelse om konflikten i Midtøsten:

De siste ukers dramatiske opptrapping av konflikten mellom Israel og de palestinske selvstyremyndighetene utfordrer Mellomkirkelig råds engasjement for en rettferdig fred i regionen.

Det er etter Mellomkirkelig råds oppfatning svært kritikkverdig at Israel ikke følger opp vedtakene i FN's sikkerhetsråd om øyeblikkelig tilbaketrekking fra okkuperte områder, og avviker bosettingene i disse områdene. Vi beklager at Israel avviser samarbeid med FN om viktige spørsmål. Det har blant annet rammet kommisjonen som skulle undersøke om det i Jenin har skjedd brudd på internasjonal, humanitær rett. Fordi vi forventer at Israel holder seg til Geneve-konvensjonene om å avstå fra kollektive avstraffelser, beskytte sivile i krigssituasjoner, og respektere helsepersonells virksomhet, er en slik undersøkelse viktig. Vi beklager også at forslaget om en internasjonal fredsstyrke er blitt avvist.

Mellomkirkelig råd holder fast ved at det israelske folk må få leve trygt innenfor grenser anerkjent av det internasjonale samfunn. De palestinske lederne må ta klart og entydig avstand fra selvmordsbombing og andre aksjoner som terroriserer den israelske sivilbefolkningen. Enhver slik aksjon skaper frykt og bidrar til at voldens spiral skrur videre opp.

Det palestinske folk må få sin egen stat med anerkjente grenser i henhold til Sikkerhetsrådets resolusjon 242, slik at også de kan leve i trygghet. For begge folk er trygghet innenfor anerkjente grenser en forutsetning for et likeverdig forhold hvor begge kan yte sitt bidrag til fred og forsoning.

Mellomkirkelig råd vil fortsette sitt engasjement mot alle former for antisemittisme. I Europa og i vårt eget land opplever vi i dag skremmende angrep på synagoger, jødiske institusjoner og enkeltpersoner. Dette kan aldri tolereres og må bekjempes med holdningsskapende arbeid og rettslig oppfølging.

Mellom troende i Norge er det behov for en ny samtale om Midtøsten og Israel. Samtalen må dreie seg både om teologi og politikk. Den må ha som mål å gi hjelp til å forme ansvarlige standpunkter i en opphetet situasjon. Vi utfordrer Norges kristne råd (NKR) og Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn til å initiere slike samtaler.

Det israelske og det palestinske folk har gjennomlevd en lang periode med vold og terror. Dette preger forholdet dem i mellom, men også hver enkelt av dem som nå må bygge freden. Trofast samarbeid mellom organisasjoner, menigheter og enkeltpersoner er viktig når det skal skapes tillit og tro på fredelig sameksistens. Sammen med jøder og muslimer vil Den norske kirke fortsette å fremme tiltak som bidrar til samtale, fred og forsoning mellom israelere og palestinere.

Den senere tids krigshandlinger har ført til store menneskelige lidelser og massive ødeleggelser. Behovet for humanitær assistanse og gjenoppbygging er stort. Mellomkirkelig råd utfordrer den norske regjering og befolkningen i Norge til å forsterke innsatsen i området. Videre utfordres norske menigheter til å støtte kirkenes deltakelse i gjenoppbyggingsarbeidet.

**PROTOKOLL FRA MØTE I MELLOMKIRKELIG RÅDS ARBEIDSUTVALG 20.
AUGUST 2002**

Til stede: Berit Lånke, Helge Aarseth, Inger Anne Naterstad, og Astrid Sandsmark
Forfall: Tormod Engelsviken, Sigurd Osberg og Elena Eika
Fra sekretariatet: Stig Utnem og Gunnar Westermoen (sak 14/02)
Gjester: Trond Bakkevig (sak 14/02)

MKR/AU-SAK 11/02: PROTOKOLLER

a) Protokoll fra møte i MKR/AU 19.03.02

Vedtak:

Protokoll fra møte i MKR/AU 19.03.02 godkjennes.

b) Protokoll fra MKR-møte 6.-7. mai 2002

Vedtak:

Protokoll fra MKR-møte 6.-7. mai 2002 oversendes MKR for godkjenning.

MKR/AU-SAK 12/02: DEN NORSKE KIRKE – KIRKE I EUROPA

Arbeidsutvalget drøftet forslaget til saksutredning og saksframlegg til årets Kirkemøte. Det ønsket å gi uttrykk for glede over den brede tilnærming som er valgt, og at det er grunn til å se med forventning fram til Kirkemøtets arbeid med saken.

I samtalen kom det fram en rekke forslag som vil forbedre saksdokumentene og forslagene til vedtak. Disse er notert av sekretariatet .

Vedtak:

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg ber om at de kommentarer og forslag til endringer som framkom på møtet, blir innarbeidet i det forslag som legges fram for rådet på møtet 2.-3. september.

MKR/AU-SAK 13/02: NOMINASJON TIL NKRS RÅDSMØTE – DELEGERING (KM-SAK) [saken omgjort til Orienteringssak (sak 17/02)]

**MKR/AU-SAK 14/02: KV-RAPPORTEN FRA SPECIAL COMMISSION ON
ORTHODOX PARTICIPATION**

Den norske kirkes medlem av Sentralkomiteen i Kirkenes Verdensråd, Trond Bakkevig, deltok i drøftingen av denne saken som skal behandles i det kommende møtet i Sentralkomiteen i Geneve 26. august-2. september.

I drøftingen ble alle de viktigste sidene ved rapporten fra Spesialkommisjonen berørt, og arbeidsutvalget ga signaler om hvilken profil man ønsket at Den norske kirkes representant skal ha under arbeidet i Sentralkomiteen med denne saken.

Arbeidsutvalget ber om at rådet orienteres om utfallet av drøftingene på sitt møte 2.-3. september.

Vedtak:

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg har drøftet rapporten fra "The Special Commission on Orthodox Participation in the WCC". Arbeidsutvalget finner den interessant og anser den som et konstruktivt bidrag til å bygge en mer robust basis for en framtidig likeverdig deltakelse i KV for protestantiske og ortodokse kirker.

I drøftingene i Sentralkomiteen ber arbeidsutvalget Den norske kirkes medlem om å fremme synspunkter fra arbeidsutvalgets samtale på områdene beslutningskultur, andaktsliv, kriterier for medlemskap og KVs rolle som aktør i internasjonale sosialetiske spørsmål.

MKR/AU-SAK 15/02: OPPNEVNINGER**1. Oppnevning av delegat til generalforsamling i Churches Commission for Migrants in Europe (CCME) 2003****Vedtak:**

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg oppnevner Ulla Schmidt som delegat til CCMEs generalforsamling 2002.

2. Administrativt-juridisk utvalg i Norges kristne råd (NKR)**Vedtak:**

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg oppnevner Olav Skjevesland og Per Tanggaard-med Torbjørn Hjorthaug som vara - til Den norske kirkes representanter i Administrativt-juridisk utvalg i Norges kristne råd (NKR) for perioden 2003-2004.

Arbeidsutvalget ber sekretariatet avklare med Bispemøtet hvordan Skjeveslands vara utpekes.

3. Oppnevning til konsultasjon om Charta Oecumenica i regi av KEK i Ottmaring, Tyskland 7.-10.09.02**Vedtak:**

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg oppnevner Tor Jørgensen, Bodø, som Den norske kirkes representant til KEK/CCEE-konsultasjonen om Charta Oecumenica i Tyskland 7.-10. september 2002.

4. Oppnevning til styret i MR-fondet**Vedtak:**

Margot Iglund Skarpeteig oppnevnes som styrerepresentant i Det norske menneskerettighetsfond.

MKR/AU-SAK 16/02: EVALUERING AV RÅDETS VIRKSOMHET

Mellomkirkelig råd har tidligere bestemt å bruke noe tid på sitt siste møte til å evaluere virksomheten. Generalsekretæren orienterte kort om hvordan han kan tenke seg at dette skjer i møtet 2.-3. september.

Arbeidsutvalget anbefaler følgende:

1. Det settes av begrenset tid - en time - til dette.

2. Målet er å få laget et kort dokument som kan overleveres til det nye Mellomkirkelig råd. Dokumentet vil løfte fram:
- De viktige sakene som rådet har videreført
 - De viktige sakene som rådet har påbegynt
 - De viktige sakene som bør prioriteres av det nye rådet.

Generalsekretæren bes lage et utkast til dette.

3. Denne saksorienterte tilnærmingen legger begrensninger på en opplevelsesorientert evalueringssamtale.

Vedtak:

Mellomkirkelig råds arbeidsutvalg ber generalsekretæren presentere et kort sakspapir som kan være utgangspunkt for en slik samtale om er skissert overfor.

MKR/AU-SAK 17/02: ORIENTERINGSSAKER

- a) 4. Preparatory Meeting of the World Summit on Sustainable Development (WSSD)
- b) Uro i Latvias lutherske kirke
- c) Oppslag i Lofoten om Sellafield
- d) Brev ang. besøk fra patriarken i Moskva
- e) ELCJ Endowment Found
- f) Mellomkirkelig råd 50 år
- g) Nominasjon til NKRs rådsmøte – delegering (KM-sak)

Vedtak:

Orienteringssakene tas til etterretning.

MKR/AU-SAK 18/02: RAPPORTER

Rapport nr. 11/2002	Hans Morten Haugen
Report from Organizational Committee, Campaign for Global Priorities, Geneva 26th to 28th of April 2002
Rapport nr. 12/2002	Sturla J. Stålsett
Rapport fra delegasjonsreise til Chiapas, Mexico, 15.-22. mars 2002
Rapport nr. 14/2002	Trond Bakkevig
Interimsrapport om arbeidet med dialog mellom religiøse ledere i Jerusalem
Rapport nr. 16/2002	Hallvard Olavson Mosdøl
Rapport fra møte i General Assembly for Church of Scotland i Edinburgh, Skottland, 25.-31. mai 2002

- Rapport nr. 17/2002 **Stig Utne**
Rapport fra besøk til Sri Lanka 28. mai – 5. juni 2002
- Rapport nr. 20/2002 **Vebjørn Horsfjord**
Rapport fra møte med Den Norske Sjømannsmisjons/Norsk kirke i utlandets prester i Europa i Brugge, Belgia, 14.-15. mars 2002
- Rapport nr. 21/2002 **Marit Skjeggstad**
Report of the Norwegian Human Rights Delegation to Israel, June 8th-10th 2002

Vedtak:

Rapportene tas til etterretning.

Neste møte i arbeidsutvalget: 17. september 2002, kl 10-13.